

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Nr. 1505/C/2019/13/III-5/2020

17 ianuarie 2020

CONCLUZII

formulate de procuror în cauza nr. 1676/1/2019 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, având ca obiect pronunțarea unei hotărâri prealabile în următoarele chestiuni de drept:

„În interpretarea dispozițiilor art.91 alin.(1), art.102 alin.(8) și art.154-158 din Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență raportat la dispozițiile art.249 alin.(1) și (2) din Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală (respectiv art.163 alin.(1) și (2) din Codul de procedură penală 1968), existența unor măsuri asiguratorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare:

- suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat;*
- este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014;*
- împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.”*

*

În această cauză, la termenul de judecată din 11 noiembrie 2019, s-a dispus participarea reprezentantului Ministerului Public.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

*

I. Situația juridică premisă care a generat problema de drept supusă dezlegării

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București sub nr. 31811/3/2018, creditoarea S.C X S.R.L a formulat contestație împotriva procesului-verbal de licitație întocmit de lichidatorul judiciar al debitoarei S.C Y S.R.L solicitând desființarea acestui proces-verbal și obligarea lichidatorului la reluarea licitației pentru un imobil (teren în suprafață de 924 mp și construcția edificată pe acesta).

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului București sub nr. 31798/3/2018, aceeași creditoare a formulat contestație împotriva măsurii lichidatorului judiciar consemnată în raportul lunar publicat în Buletinul Procedurilor de Insolvență din 18 septembrie 2018, solicitând desființarea măsurii lichidatorului judiciar de suspendare a licitației organizate pentru bunurile din patrimoniul debitoarei, respectiv pentru imobilul anterior menționat și obligarea lichidatorului judiciar la reluarea licitațiilor pentru acest imobil.

Prin încheierea de ședință din 2 noiembrie 2018, tribunalul a dispus conexarea dosarului nr. 31811/3/2018 la dosarul nr. 31798/3/2018.

Prin sentința civilă nr. 7460 din 12 decembrie 2018, Tribunalul București a respins contestațiile formulate de creditoare și cererile de reluare a licitațiilor pentru imobilul mai sus menționat.

Prima instanță a reținut că, față de debitoare a fost deschisă procedura falimentului. În vederea valorificării bunurilor din patrimoniul debitoarei, lichidatorul judiciar a convocat adunarea creditorilor pentru desemnarea unei persoane de specialitate în vederea evaluării bunurilor și a procedat la întocmirea unui raport privind strategia de valorificare a activelor și a unui Regulament de participare la licitații.

Lichidatorul judiciar a procedat la organizarea mai multor licitații la care nu s-a prezentat niciun participant, iar la data de 31 august 2018 a fost publicat un nou anunț de participare la licitații în care s-a menționat că prin sentința penală

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 27296/3/2016 a fost menținut sechestrul asigurător instituit asupra bunurilor societății debitoare.

La data și ora ședinței de licitație din 6 septembrie 2018, lichidatorul judiciar nu a primit nicio ofertă sau intenție scrisă.

La aceeași dată, s-a prezentat creditoarea, S.C X SRL care a menționat că dorește ținerea ședinței de licitație în vederea adjudecării bunului imobil mai sus descris. Lichidatorul judiciar a comunicat că va proceda la suspendarea procedurii de valorificare, în urma examinării dispozitivului și considerentelor sentinței penale pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 27296/3/2016, în vederea clarificării implicațiilor generate asupra valorificării bunurilor de măsura sechestrului asigurător instituit în vederea reparării prejudiciului cauzat A.N.A.F., a confiscării speciale și a cheltuielilor judiciare.

Ulterior, la data de 12.09.2018, lichidatorul judiciar a dat spre publicare un anunț cu privire la măsura suspendării licitațiilor organizate pentru valorificarea activelor aflate în patrimoniul societății debitoare.

Față de această situație de fapt, precum și față de soluția pronunțată în primă instanță de Tribunalul București în dosarul penal nr. 27296/3/2016 prin care s-a dispus, între altele, menținerea măsurii asigurătorii luată asupra bunurilor mobile și imobile aparținând inculpaților, printre care și debitoarea din prezenta cauză, în vederea aducerii la îndeplinire a prejudiciului cauzat părții civile A.N.A.F., a confiscării speciale și a cheltuielilor judiciare, inclusiv asupra proprietății imobiliare anterior menționată, judecătorul sindic a apreciat că decizia în interesul legii nr. 2/2018 nu este aplicabilă, întrucât există diferențe între procedura executării silite și procedura insolvenței.

În acest sens, s-a avut în vedere că executarea silită este procedura prin intermediul căreia titularul unui drept, recunoscut printr-o hotărâre judecătorească sau printr-un alt titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor competente ale statului, pe debitorul său, care nu își execută de bunăvoie obligația corelativă de a aduce la îndeplinire în mod silit, pe când procedura falimentului este o procedură de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, urmată de radierea debitorului din registrul din care este înmatriculat, astfel cum rezultă din cuprinsul art. 5 alin. (1) pct. 45 din Legea nr. 85/2014.

Spre deosebire de executarea silită, care are loc din inițiativa unei terțe persoane, în cadrul procedurii insolvenței, lichidarea bunurilor din averea debitoarei este efectuată de lichidatorul judiciar.

Cu privire la raportul dintre procedura executării silite și procedura insolvenței, judecătorul sindic a avut în vedere și dispozițiile art.75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 care prevăd că, *„De la data deschiderii procedurii, se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor”*.

În ceea ce privește decizia nr. 8/2015 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a Înaltei Curți de Casație și Justiție, judecătorul sindic a reținut că în cuprinsul acesteia nu se face referire la procedura insolvenței.

Referitor la decizia nr. 20/2017 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a apreciat că, în fapt, considerentele acesteia explică natura juridică a sechestrului asigurător dispus în cadrul procesului penal și nu au relevanță asupra legalității măsurii lichidatorului judiciar contestată în cadrul procedurii insolvenței.

A fost considerată ca fiind legală măsura lichidatorului judiciar de suspendare a licitațiilor organizate pentru bunurile din patrimoniul debitoarei, raportat la faptul că, prin luarea acestei măsuri, se asigură respectarea caracterului concursual al procedurii insolvenței, precum și la faptul că actele de procedură întocmite în dosarul penal nu au fost aduse la cunoștința creditorilor, fiind depuse doar pe parcursul soluționării cauzei.

Măsura lichidatorului judiciar a fost apreciată la legală raportat la definiția sechestrului asigurător care, conform Codului de procedură penală, este o măsură asigurătorie ce constă în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, de natură să împiedice persoanele răspunzătoare de prejudiciul cauzat prin săvârșirea

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

unei fapte ilicite ca, în timpul procesului penal, să distrugă sau să înstrăineze bunurile ori, după caz, să își diminueze activul patrimonial.

Pentru aceste motive, contestațiile și cererile de reluare a procedurii de licitație au fost respinse.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel contestatoarea, ce în motivarea apelului, a arătat, în esență, că instituirea sechestrului asigurător penal nu împiedică scoaterea la vânzare a bunului și adjudecarea acestuia creditorului ipotecar, procedura de faliment fiind procedură de executare silită concursuală, la care participă toți creditorii, iar potrivit art. 342 din Legea nr. 85/2014, această lege se completează cu prevederile Codului de procedură civilă.

Apelanta a mai învederat că, în cauză, sunt aplicabile decizia în interesul legii nr. 2/2018, fiind, totodată, incidente și deciziile nr. 8/2015, respectiv nr. 20/2017 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Pe parcursul soluționării cauzei în apel, apelanta-contestatoare a formulat cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art. 154 și urm. rap. la art. 91 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014, la art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală (1968), respectiv art. 249 alin. (1), (2) și (8) din Noul Cod de procedură penală și art. 261 din Codul penal, respectiv dacă existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, ulterior înscrierii ipotecii creditorului garantat:

- Suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat;
- Instituirea măsurii asigurătorii a sechestrului în vederea acoperirii prejudiciului este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de vânzare forțată, conform Legii nr. 85/2014;
- Determină nulitatea actelor de lichidare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra aceleiași bunuri, împiedicând lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar conform dispozițiilor art. 154 și urm. din Legea nr. 85/2014.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

La termenul de judecată din data de 9.05.2019, la solicitarea instanței de apel, apelanta-contestatoare a arătat că solicită a fi avute în vedere și dispozițiile art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014, menționând că a formulat sesizarea atât în ceea ce privește sechestrul aplicat în vederea confiscării speciale, cât și pentru recuperarea prejudiciului și că a făcut referire, atât la sechestrul instituit anterior deschiderii procedurii insolvenței, cât și ulterior acestui moment.

Prin încheierea din 16 mai 2019, Curtea de Apel București – Secția a V-a Civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: dacă în interpretarea disp. art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154-158 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență raportat la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală 1968], existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare:

- suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat;
- este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014;
- împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.

Prin aceeași încheiere, instanța de trimitere a dispus suspendarea judecării apelului până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Instanța de apel a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate prev. de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât: Curtea de Apel București a fost investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; lămurirea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a apelului; chestiunea de drept identificată prezintă caracter de noutate (deși Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat decizia în interesul legii nr. 2/2018, instanțele de judecată au reținut că această decizie nu își găsește aplicabilitatea în procedura insolvenței/falimentului, o procedură specială în care nu sunt aplicabile dispozițiile dreptului comun, instanțele având, în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

continuare, o jurisprudență neunitară în ceea ce privește aplicarea disp. art. 91 alin. (1) și art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014), problema de drept a fost supusă unor interpretări diferite, unele instanțe considerând că decizia nr.2/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu cuprinde nicio referire la procedura insolvenței, precum și faptul că Legea nr. 85/2014 cuprinde reglementări distincte față de dispozițiilor dreptului comun; asupra acestei chestiuni de drept instanța nu a statuat în mod direct prin pronunțarea unei hotărâri prealabile și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În punctul de vedere exprimat de instanța de trimitere, raportat la situația care a generat solicitarea de interpretare de către Înalta Curte de Casație și Justiție se reține că măsurile asigurătorii au fost dispuse prin Ordonanța din 18.03.2015 emisă de Parchetul de pe lângă Tribunalul București și-au fost menținute prin sentința penală nr. 1703 din 5 septembrie 2017 a Tribunalului București – Secția I Penală, în vederea aducerii la îndeplinire a prejudiciului cauzat părții civile ANAF, a confiscării speciale și a plății cheltuielilor judiciare.

În consecință, trebuie realizată o distincție între măsura asigurătorie dispusă în vederea confiscării speciale/extinse și măsura asigurătorie dispusă în vederea reparării prejudiciului părții civile sau recuperării cheltuielilor judiciare, având în vedere finalitatea diferită a acestor măsuri în ceea ce privește modalitatea de valorificare a bunurilor indisponibilizate, în vederea confiscării sau în vederea recuperării prejudiciului părții civile din procesul penal [art. 91 alin. (1), respectiv art. 102 alin.(8) din Legea nr. 85/2014].

Pe de altă parte, dispozițiile art. 249 alin (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală 1968] fac referire la posibilitatea instituirii măsurilor asigurătorii în cadrul unui proces penal pentru a se evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale/extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiuni.

Măsurile asigurătorii constau astfel în indisponibilizarea unor mobile sau imobile prin instituirea unui sechestru asupra acestora.

Potrivit art.2 din Legea nr. 85/2014, scopul acesteia este instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului, cu acordarea, atunci când este posibil, a șansei de redresare a activității sale.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Procedura insolvenței este o procedură de executare silită concursuală și colectivă, la care toți creditorii participă împreună la urmărirea și recuperarea creanțelor lor, în modalitățile prevăzute de lege (art. 5 pct.44).

Procedura falimentului este procedura de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului (art.5 pct.45).

Una dintre atribuțiile lichidatorului judiciar este, potrivit art. 64 lit. i) din lege, vânzarea bunurilor din averea debitoare.

Prevederile art. 154-158 din Legea nr. 85/2014 descriu procedura de efectuare a lichidării bunurilor din averea debitorului de către lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului sindic, fără a face nicio referire cu privire la modalitatea în care s-ar putea proceda în eventualitatea în care asupra bunurilor din averea debitorului ar fi instituită o măsură asigurătorie care are ca efect, conform legii de procedură penală, indisponibilizarea bunului.

În ceea ce privește **măsura asigurătorie instituită în vederea reparării prejudiciului părții civile sau a recuperării cheltuielilor judiciare**, după cum rezultă din cuprinsul dispozițiilor art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, scopul acestora este cel de a crea părții civile un avantaj patrimonial.

Un astfel de avantaj este reprezentat de menținerea bunului în patrimoniul celui ce urmează a fi obligat prin soluționarea laturii civile a procesului penal.

Prin urmare, efectul de indisponibilizare la care face referire Codul de procedură penală vizează împiedicarea vânzării bunului de bunăvoie de către cel vizat de măsura sechestrului, nu pe cea în care vânzarea bunului se realizează silit, chiar și prin intermediul unei proceduri concursuale.

În condițiile în care bunurile vizate de măsura sechestrului asigurător aparțin unei persoane aflate în procedura falimentului, un astfel de avantaj patrimonial nu mai poate fi menținut, dat fiind că dispozițiile legii insolvenței nu instituie niciun tratament privilegiat în ceea ce privește creanța unei părți civile în cadrul unui proces penal.

Dimpotrivă, procedura insolvenței/falimentului este o procedură concursuală, colectivă și egalitară, ceea ce înseamnă ca toți creditorii participă în vederea valorificării creanțelor conform ordinii de prioritate prevăzute de Legea nr. 85/2014.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

De altfel, potrivit art. 581 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare convenite părților se execută potrivit legii civile.

În aceasta cauză, legea civilă este reprezentată de Legea nr. 85/2014, dat fiind că o executare silită de drept comun împotriva unei persoane aflate în procedura insolvenței este suspendată de drept, potrivit art. 75 alin. (1) din lege.

Prin urmare, regulile de drept civil aplicabile sunt cele prevăzute de Legea nr. 85/2014, urmând a fi avute în vedere, în completare, în măsura compatibilității lor cu procedura insolvenței, și dispozițiile Codului civil, precum și cele ale Codului de procedură civilă.

Conform art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014, creanța unei părți vătămate din cadrul procesului penal se înscrie sub condiție suspensivă până la soluționarea acțiunii civile din procesul penal; în cazul în care această acțiune nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, eventualele creanțe rezultate din procesul penal vor fi acoperite din averea persoanei juridice reorganizate sau, dacă este cazul, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale exercitate conform art. 169.

Textul de lege evidențiază intenția clară a legiuitorului de a nu prelungi derularea procedurii insolvenței până la soluționarea acțiunii civile în cadrul procesului penal, în condițiile în care o astfel de prelungire pe durată nedeterminată ar atrage după sine cheltuieli suplimentare și ar fi de natură a aduce atingere drepturilor celorlalți creditori de a-și vedea acoperite creanțele într-un termen rezonabil.

În concluzie, instanța de trimitere a apreciat că dispozițiile art. 102 alin. (8) și art. 154 -158 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, raportat la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală 1968] ar trebui interpretate în sensul că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune sau a executării cheltuielilor judiciare nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat, nefiind de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare, conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014 și nici nu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

împiedică lichidarea bunurilor, efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr.85/2014.

Atunci **când măsura asigurătorie a fost instituită în vederea confiscării speciale/extinse**, dispozițiile art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014, nu își găsesc aplicarea, întrucât măsura confiscării nu vizează soluționarea laturii civile din procesul penal, ci țin de modalitatea de rezolvare a acțiunii penale.

Confiscarea specială este o măsură de siguranță cu caracter patrimonial, constând în trecerea silită în proprietatea statului a unor bunuri aflate în posesia sau după caz, proprietatea făptuitorului, menținerea bunului în patrimoniul făptuitorului creând o stare de pericol pentru valorile sociale.

Cazurile în care se poate dispune confiscarea specială sunt cele prevăzute de art.112 din Codul penal și se referă la:

- a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;
- b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;
- c) bunurile folosite, imediat după săvârșirea faptei, pentru a asigura scăparea făptuitorului sau păstrarea folosului ori a produsului obținut, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;
- d) bunurile care au fost date pentru a determina săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală sau pentru a răsplăti pe făptuitor;
- e) bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;
- f) bunurile a căror deținere este interzisă de legea penală.

Scopul măsurii asigurătorii dispuse în vederea confiscării nu este acela de a crea un avantaj patrimonial vreunei persoane având un potențial drept de creanță, ci de a asigura că anumite categorii de bunuri rămân în patrimoniul unei persoane, urmând a fi trecute în patrimoniul statului în condițiile în care se dispune luarea măsurii confiscării.

Având în vedere categoriile de bunuri ce pot face obiectul acestei măsuri, respectiv cele folosite sau care sunt rezultatul unei infracțiuni, sau chiar cele a căror

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

deținere este interzisă de legea penală, în jurisprudență s-a apreciat că acestea ar putea pune în discuție caracterul licit al dobândirii bunului.

Pornind de la acest scop al măsurii speciale a confiscării, într-o opinie s-a apreciat că nu pot face obiectul valorificării în cadrul procedurii insolvenței, bunurile indisponibilizate printr-o măsură asigurătorie instituită în vederea confiscării speciale, până la lămurirea situației juridice a respectivului bun, întrucât s-ar pune problema caracterului ilicit al dobândirii bunului de către debitoarea în insolvență.

S-a mai argumentat că nu pot fi supuse valorificării în cadrul procedurii insolvenței/falimentului **decât bunurile din averea debitoarei**, aspect ce rezultă din art. 5 pct.45, art. 64 lit. i) și art. 154-158 din Legea nr. 85/2014.

Cât timp chestiunea legitimității dobândirii bunului de către debitoare nu este lămurită, pentru a se putea considera dacă acesta face parte sau nu din averea debitoarei, s-a considerat că bunurile indisponibilizate în vederea luării măsurii confiscării nu pot fi valorificate în cadrul procedurii insolvenței.

Prin urmare, în ceea ce privește dispozițiile art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, s-a apreciat că excepția la care face referire textul de lege vizează înstrăinarea bunului, reținându-se în plus că bunurile înstrăinate de administratorul/lichidatorul judiciar se dobândesc libere de sarcini, precum privilegiu, gajuri, ipoteci, drepturi de retenție sau sechestre de orice fel.

Într-o altă opinie, exprimată în jurisprudența și în cadrul întâlnirilor de practică neunitară, s-a apreciat că măsura asigurătorie își produce efectul de indisponibilizare cât timp nu a fost contestată în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală, precum și că înstrăinarea unor asemenea bunuri ar reprezenta o sustragere de sub sechestrul în sensul art. 261 Cod penal.

În opinia instanței de trimitere, excepția prevăzută de art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014 vizează modalitatea în care se realizează dobândirea bunului, urmând a fi menținută măsura sechestrului asigurător instituit în vederea confiscării și după înstrăinarea bunului, fără a fi de natură a împiedica sau temporiza o astfel de înstrăinare.

În acest sens este și denumirea marginală a textului de lege, - „*Regimul bunurilor înstrăinate în procedura insolvenței de către administratorul sau lichidatorul judiciar*”.

Art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014 face referire la dobândirea liberă de orice sarcină a bunului, precum privilegiu, gajuri, ipoteci sau drepturi de retenție,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

sechestre de orice fel, făcând excepție de la acest regim (respectiv al dobândirii bunurilor libere de orice sarcini) măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal în vederea confiscării speciale și/sau confiscării extinse.

Interpretând prin corelare dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală 1968], precum și cele ale art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, ar rezulta că noțiunea de „indisponibilizare” la care face referire legea procesual penală nu poate fi interpretată în sensul că ar putea fi de natură a suspenda procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat sau de a împiedica lichidarea bunului.

De altfel, în raport de cuprinsul textului de lege, rezultă că scopul măsurii asigurătorii ar putea fi atins chiar și în condițiile în care s-ar proceda la vânzarea bunului, prin menținerea înscrierii respectivei sarcini în cartea funciară.

*

II. Dispozițiile legale care formează obiectul sesizării.

Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Art. 91 alin. (1): „ Bunurile înstrăinate de administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, în exercițiul atribuțiilor sale prevăzute de prezenta lege, sunt dobândite libere de orice sarcini, precum privilegiu, ipotecă, gajuri sau drepturi de retenție, sechestre, de orice fel. Fac excepție de la acest regim măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal în vederea confiscării speciale și/sau confiscării extinse”.

Art. 102 alin. (8): „Creanța unei părți vătămate din procesul penal se înscrie sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile în procesul penal în favoarea părții vătămate, prin depunerea unei cereri de admitere a creanței. În cazul în care acțiunea civilă în procesul penal nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, fie ca urmare a reușitei planului de reorganizare, fie ca urmare a lichidării, eventualele creanțe rezultate din procesul penal vor fi acoperite din averea persoanei juridice reorganizate sau, dacă este cazul, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale a persoanelor ce au contribuit la aducerea persoanei juridice în stare de insolvență, potrivit prevederilor art. 169 și următoarele”.

Art. 154: “(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.

(2) Lichidarea va începe îndată după finalizarea de către lichidatorul judiciar a inventarierii și depunerea raportului de evaluare. Bunurile vor putea fi vândute în bloc sau individual. Orice vânzare în bloc a bunurilor, ca subansamblu funcțional, indiferent dacă se face în reorganizare sau în faliment, poate fi considerată transfer de active, dacă îndeplinește dispozițiile art. 128 alin. (7) din Legea nr. 571/2003*). Tipul de vânzare a bunurilor, respectiv licitație publică, negociere directă sau o combinație a celor două și regulamentul de vânzare corespunzător modalității de vânzare pentru care se optează sunt aprobate de adunarea creditorilor, pe baza propunerii lichidatorului judiciar. În cazul licitației publice, publicitatea se va face și prin afișare pe site-ul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România. În vederea evaluării bunurilor din averea debitorului, cu acordul comitetului creditorilor, lichidatorul judiciar poate să angajeze, în numele debitorului, un evaluator și să îi stabilească onorariul. Evaluatorii trebuie să fie membri ai Asociației Naționale a Evaluatorilor din România, iar evaluarea trebuie efectuată în conformitate cu standardele internaționale de evaluare.

(3) Bunurile din averea debitorului vor fi evaluate atât în bloc, cât și individual. Evaluarea în bloc are în vedere fie evaluarea totalității bunurilor din averea debitorului, fie evaluarea subansamblurilor funcționale”.

Art. 155: *“Raportul de evaluare va fi depus la dosarul cauzei, iar un anunț cu privire la depunerea acestuia și un extras cuprinzând o sinteză a sa se vor publica în BPI. Creditorii vor putea consulta raportul de evaluare în locația indicată prin anunț de către lichidatorul judiciar”.*

Art. 156: *“(1) Lichidatorul judiciar va convoca adunarea creditorilor în termen de maximum 15 zile de la data depunerii raportului de evaluare la dosarul cauzei, în vederea stabilirii tipului de vânzare.*

(2) În cazul vânzării bunurilor prin licitație publică, aceasta se va putea efectua și potrivit Codului de procedură civilă. În cazul în care adunarea creditorilor nu aprobă un regulament de vânzare, potrivit art. 154 alin. (2), sau în ipoteza în care, deși a fost aprobat un regulament de vânzare, bunurile nu au fost valorificate într-un termen rezonabil, la cererea lichidatorului judiciar, aprobată de judecătorul-sindic, vânzarea bunurilor se va efectua prin licitație publică, potrivit Codului de procedură civilă.

(3) În cazul vânzării prin negociere directă, lichidatorul judiciar va supune aprobării adunării creditorilor și regulamentul de vânzare.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

(4) Vânzarea activelor se va face după efectuarea publicațiilor de vânzare de către administratorul judiciar/lichidator, într-un ziar de largă circulație. Persoanele interesate vor putea inspecta bunurile supuse vânzării după efectuarea publicațiilor de vânzare”.

Art. 157: “Valorile mobiliare vor fi vândute în condițiile Legii nr. 297/2004, cu modificările și completările ulterioare”.

Art. 158: “(1) Lichidatorul judiciar va încheia contracte de vânzare; sumele realizate din vânzări vor fi depuse în contul prevăzut la art. 39 alin. (2).

(2) Dacă vânzarea activelor se va face prin licitație publică, procesul-verbal de adjudecare semnat de lichidatorul judiciar constituie titlu de proprietate. Când legea impune pentru transferul dreptului de proprietate forma autentică, contractele vor fi perfectate de notarul public pe baza procesului-verbal de licitație”.

*

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală

Art. 249 alin. (1) și (2): “Condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii:

(1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecării, poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță sau, după caz, prin încheiere motivată, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune.

(2) Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestru asupra acestora”.

Codul de procedură penală din anul 1968

Art. 163 alin. (1) și (2): “ Măsurile asigurătorii:

(1) Măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestru, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

(2) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei”.

III. Jurisprudența Curții Constituționale

III.1. Dispozițiile art. 53 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 255/2013, pentru punerea în aplicare a Legii 135/2010 privind Codul de procedură penală al căror conținut a fost preluat în cuprinsul dispozițiilor art. 91 alin. (1) din Legea nr. 85/2010, au fost supuse controlului de constituționalitate, iar prin decizia nr. 522 din 11 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 78 din 26 ianuarie 2018, Curtea Constituțională reținând că:

«26. Ca atare, bunurile indisponibilizate prin măsuri procesuale penale au un regim legal diferit, impus de existența unei proceduri speciale penale, ca urmare a importanței valorilor sociale ocrotite de lege, rațiune pentru care se derogă de la dreptul comun al procedurii insolvenței, potrivit căruia **regula este că bunurile înstrăinate sunt dobândite libere de orice sarcini, precum ipoteci, garanții reale mobiliare sau drepturi de retenție, de orice fel, ori măsuri asigurătorii, iar excepția fiind măsurile asigurătorii sau măsurile preventive specifice, instituite în cursul procesului penal.** Astfel, legiuitorul a prevăzut excepții de la dobândirea bunului liber de sarcini raportat la importanța valorilor sociale ocrotite prin procesul penal, respectiv au fost exceptate măsurile asigurătorii și măsurile preventive specifice, instituite în cursul procesului penal, fără ca prin aceasta să se încalce dreptul de proprietate al celorlalți creditori, care este ocrotit în mod egal pentru toate persoanele ce cad sub incidența normelor criticate. Mai mult, prin prevederile criticate se asigură egalitatea tuturor creditorilor, inclusiv a celor în favoarea cărora instanța judecătorească pronunță o hotărâre definitivă prin care stabilește existența unei creanțe rezultate, spre exemplu, în urma producerii unui prejudiciu cauzat prin infracțiune, în raport cu ceilalți creditori ai aceluiași debitor, fiind o aplicare a prevederilor constituționale privind dreptul de proprietate, care statuează că „proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular”, dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului fiind garantate, însă conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite prin

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

lege, astfel că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.523 din 5 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.34 din 12 ianuarie 2017). Ca atare, prin prevederile criticate este garantat, în mod egal, dreptul de proprietate pentru toți creditorii debitorului în faliment, în sensul că toți creditorii se pot îndestula din averea debitorului, prin distribuirea sumelor rezultate din vânzarea bunului în procedura falimentului, în funcție de ordinea de prioritate stabilită de prevederile Legii nr.85/2006, fiind în consonanță cu sensul noțiunii de procedură a falimentului, respectiv acea procedură de insolvență concursuală colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului [art.3 pct.23 din Legea nr.85/2006].

27. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dreptului de proprietate al adjudecatarului, Curtea nu poate reține această critică, întrucât textul precizează clar cum pot fi bunurile înstrăinate de administratorul judiciar sau de lichidator, iar dacă bunul se află în ipoteza normelor criticate, respectiv bunul în discuție nu este liber de sarcini și sunt instituite asupra acestuia măsuri asigurătorii sau măsuri preventive specifice, adjudecatarul are cunoștință de acest aspect, fiind opțiunea sa de a dobândi un asemenea bun, având în vedere faptul că dreptul de proprietate se exercită condițiile și în limitele stabilite de lege, potrivit prevederilor constituționale.(...)

28. (...) prevederile art.53 din Legea nr.85/2006 trebuie interpretate și aplicate în coroborare cu celelalte norme în materia insolvenței, cu cele ale Codului de procedură penală, în ceea ce privește măsurile asigurătorii și măsurile preventive, în funcție de evoluția și de stadiul acestor proceduri, aspecte ce țin de resortul instanței de judecată și al autorităților îndrituite cu ducerea la îndeplinire a măsurilor instituite prin aceste acte normative».

Și dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală au făcut obiectul controlului de constituționalitate, prin mai multe decizii, instanța de contencios constituțional reținând că: „(...) sechestrul, ca și poprirea asigurătorie sunt măsuri asigurătorii de drept penal, iar nu sancțiuni penale, care pot fi dispuse împotriva persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală, dar nu ca o consecință a răspunderii penale, nedepinzând de gravitatea fetei săvârșite, neavând așadar caracter punitiv, ci eminentement preventiv” (par. 24 din decizia nr. 894 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 4 martie 2016; par.32-33 din decizia nr.181

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

din 29 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 537 din 28 iunie 2018).

S-a reținut și că, prin instituirea sechestrului, proprietarul acestor bunuri pierde dreptul de a le înstrăina sau greva de sarcini, măsura afectând, așadar, atributul dispoziției juridice și materiale, pe întreaga durată a procesului penal, până la soluționarea definitivă a cauzei. Totodată, Curtea a reținut că sechestrul asigurător poate afecta și atributele de *usus* și *fructus*, atunci când bunurile sechestrate trebuie ridicate în mod obligatoriu și predate pentru păstrare unor instituții de specialitate [art. 252 alin. (2), (3), (4) și (5) din Codul de procedură penală] ori atunci când au fost puse sub sigiliu și se desemnează un custode [art. 252 alin. (9) din același cod]. Așadar, interzicerea până la soluționarea definitivă a cauzei, a transferului, distrugerii, transformării, înstrăinării, deplasării bunurilor asupra cărora s-a instituit sechestrul, asumarea temporară a custodiei sau controlului asupra acestor bunuri afectează dreptul de proprietate nu numai al suspectului, inculpatului ori persoanei responsabile civilmente, dar și al terților proprietari ai acestor bunuri și care nu au calitatea de parte în procesul penal. (par.30-33 din decizia nr. 629 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 868 din 20 noiembrie 2015; par. 34 din decizia nr. 181 din 29 martie 2018, precit.).

În acest context, instanța de contencios constituțional a constatat că ingerința generată prin dispunerea sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile ale suspectului, inculpatului, persoanei responsabile civilmente ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile vizează drepturile fundamentale, respectiv dreptul de proprietate, este reglementată prin lege, respectiv art. 249 și urm. din Codul de procedură penală, are ca scop legitim (desfășurarea instrucției penale), fiind o măsură judiciară aplicabilă în cursul procesului penal, adecvată *in abstracto* scopului legitim urmărit, este nediscriminatorie și este necesară într-o societate democratică, pentru protejarea valorilor statului de drept.

Totodată, Curtea a constatat că ingerința analizată este proporțională cu cauza care a determinat-o, de vreme ce măsurile asigurătorii au caracter provizoriu, întrucât acestea se dispun pe durata procesului penal, iar Curtea, analizând principiul proporționalității, în jurisprudența sa constantă, a reținut că acesta presupune caracterul excepțional al restrângerilor exercițiului drepturilor și

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

libertăților fundamentale, ceea ce implică, în mod necesar, și caracterul lor temporar (par.37 din decizia nr. 181/2018, precit; par.30 din decizia nr. 894 din 17 decembrie 2015, precit).

În fine, Curtea Constituțională a reținut și că normele procesual penale în materia măsurilor asigurătorii înființate de organele penale se completează cu dispozițiile procesual civile, în temeiul art.2 alin. (2) din Codul de procedură civilă, dispozițiile procesual civile constituind izvor de drept procesual, în măsura în care Codul de procedură penală nu cuprinde dispoziții contrare (par.34 din decizia nr. 20 din 19 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 269 din 8 aprilie 2016; par.22 al deciziei nr. 146 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018).

IV. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Problemele de drept rezultate din concursul dintre măsurile asigurătorii instituite într-un proces penal și procedurile execuționale civile în care se urmărește valorificarea bunurilor sechestrate au constituit obiectul a două sesizări pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și al unei sesizări de recurs în interesul legii.

Astfel, prin **decizia nr. 8 din 27 aprilie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015, a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă, reținându-se lipsa condiției referitoare la împrejurarea ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu se fi pronunțat, sub orice formă, asupra problemei de drept, și a condiției noutății și dificultății chestiunii de drept, întrucât, pe de o parte, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Penală se pronunțase anterior, prin decizii de speță, asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare fusese solicitată și, pe de altă parte, această chestiune și-a clarificat înțelesul în doctrină și în practica judiciară care, în marea lor majoritate au ajuns la aceeași interpretare, în sensul că instituirea unui sechestră asigurător nu poate constitui un impediment la inițierea și/sau continuarea executării silite, indiferent de materia în care acesta a fost instituit.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Prin **decizia nr. 20 din 3 aprilie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 349 din 11 mai 2017, au fost respinse, ca inadmisibile sesizările formulate de Tribunalul Călărași și Tribunalul București în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în chestiunea de drept privind *„interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 857 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală, art. 167 alin. (1) teza finală și art. 195 alin. (5) din Regulamentul de avizare, recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară, aprobat prin Ordinul directorului general al Agenției de Cadastru și Publicitate Imobiliară nr. 700/20147, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se lămuri dacă noțiunile de «orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță», respectiv «ipotecile și celelalte sarcini reale» la care fac referire dispozițiile art. 857 alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă se include și măsura sechestrului prevăzută de disp. art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală, astfel încât radierea înscrierii sechestrului în cartea funciară se realizează din oficiu, ca efect al adjudecării, sau exclusiv în condițiile prevăzute de dispozițiile art. 167 alin. (1) teza finală și dispozițiile art. 195 alin. (5) din Regulamentul aprobat prin Ordinul nr. 700/2014, cu modificările și completările ulterioare”*.

În această cauză, s-a constatat neîndeplinirea condiției noutății chestiunii de drept, întrucât practica instanțelor era orientată majoritar spre aceeași soluție, în sensul că se poate radia din oficiu un sechestr asigurător penal înscris asupra unui imobil, atâta vreme cât a fost notat ulterior încheierii urmăririi silite în procedura vânzării la licitație a imobilului, nerezultând din niciuna dintre hotărârile judecătorești examinate, faptul că instanțele au întâmpinat greutate în a considera sechestrul asigurător penal ca nefăcând parte din categoria sarcinilor și ipotecilor prevăzute de art. 857 alin. (3) și (4) și Codul de procedură civilă.

Întrucât, ulterior pronunțării celor două decizii în mecanismul aprioric de unificare, jurisprudența a continuat să fie neunitară, chiar dacă s-a orientat majoritar spre o anumită soluție, pentru a se oferi efect util mecanismului recursului în interesul legii, prin **decizia nr. 2 din 19 februarie 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii**, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 463 din 5 iunie 2018, au fost admise recursurile în interesul legii formulate de Colegiul de conducere al Curții de Apel

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Bacău, Colegiul de Conducere al Curții de Apel Brașov și Colegiul de Conducere al Curții de Apel București și, cu referire la dispozițiile art. 249 din Codul de procedură penală (art. 163 din Codul de procedură penală de la 1968) și art. 2345 din Codul civil, s-a stabilit că existența unui sechestru asigurător penal asupra imobilelor unei persoane fizice sau juridice nu suspendă executarea silită începută de un creditor ipotecar, al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal și nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri.

Cu titlu preliminar, în considerentele acestei decizii de unificare, instanța supremă a precizat că dispozițiile penale în materia măsurilor asigurătorii se completează cu cele din materia procesuală civilă *lato sensu*, înglobând și pe cele ale procedurii fiscale, în temeiul dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă – potrivit cărora dispozițiile acestui cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare, normele procesual civile constituind izvor de drept procesual penal, în măsura în care anumite aspecte ridicate în procesul penal nu beneficiază de o reglementare la nivelul Codului de procedură penală și aplicarea normelor civile nu ridică probleme principiale (par. 61).

În același context, lămurind efectul măsurilor asigurătorii din procesul penal, de indisponibilizare a unor bunuri mobile sau imobile asupra cărora au fost instituite, suprema instanță a precizat că această noțiune a nu se confundă cu cea de inalienabilitate prevăzută de art. 136 din Constituția României (proprietatea publică) ori de Codul civil (termen ce dă expresie interdicției de înstrăinare a unui bun prin acte juridice) și nici cu cea de insesizabilitate (bun sau drept care nu este susceptibil de a fi urmărit pe cale silită) prevăzută de art. 2329 alin. (2) din Codul civil ori de Codul de procedură civilă prin sintagma „*nu sunt supuse urmăririi silită*” regăsită, spre exemplu, în dispozițiile art. 727 (par. 67).

Nicio dispoziție legală a Codului de procedură penală ori a Codului de procedură civilă nu declară ca fiind inalienabile ori insesizabile bunurile asupra cărora a fost instituit un sechestru asigurător penal ori bunurile indisponibilizate, ceea ce presupune, implicit, că regimul juridic al unui bun guvernat de o astfel de măsură nu este incompatibilă cu derularea unei procedură execuționale [în procedura

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

civilă, măsura sechestrului asigurător instituită asupra unui bun supus unei proceduri execuționale aflate în curs dă dreptul creditorului în beneficiul căruia a fost instituită de a interveni în respectiva procedură, în condițiile at. 690 alin. (2) pct. 2 din Codul de procedură civilă], astfel încât, atribuirea unui atare statut juridic – de bun inalienabil sau insesizabil – bunurilor afectate de instituirea unor măsuri asigurătorii luate în procesul penal depășește cadrul legal de reglementare al regimului juridic al acestora (par. 68 și 69).

Analizând punctual, efectele măsurilor asigurătorii, în considerentele aceleiași decizii, s-a arătat că notarea ipotecară conferă măsurii asigurătorii opozabilitate față de terți și nu de prioritate în executare, neexistând vreun text de lege care să confere un drept de preferință celui în beneficiul căruia a fost instituită măsura, fie acesta chiar statul (par. 71), nici chiar atunci când luarea măsurilor asigurătorii vizează confiscarea specială sau confiscarea extinsă deoarece, în aceste situații, statul este titular al unei creanțe incerte sau eventuale, care nu se bucură de prioritate, întrucât bunurile ce fac obiectul confiscării trec în proprietatea privată a statului, așa cum prevede Ordonanța Guvernului nr. 14/2007 privind reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată, cu modificările și completările ulterioare (par. 82).

În contextul problematicii dezbătute, s-a concluzionat că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unor persoane fizice sau juridice:

a) nu suspendă executarea silită începută de un creditor ipotecar al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal;

b) nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri, întrucât:

(i) Cauzele privind suspendarea legală executării silite sunt expres și limitativ prevăzute de lege, iar printre acestea nu se regăsește și cea privind instituirea unui sechestrul penal asupra bunurilor mobile sau imobile ale persoanei urmărite penal;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

(ii) O măsură cu funcție asigurătoare, cum este sechestrul asigurător în materie penală, nu poate bloca executarea unui drept de creanță care are un caracter cert și care se desfășoară în temeiul unui titlu executoriu;

(iii) Creditorul urmăritor, titular al unei creanțe certe, lichide și exigibile, indiferent că aceasta a fost recunoscută printr-o hotărâre judecătorească definitivă ori izvorăște din acte juridice valabile și necontestate, este deținătorul unui bun în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dreptul său trebuie apărat și protejat, iar acesta trebuie să beneficieze de toate garanțiile specifice recunoscute în legislație, inclusiv de acelea care să îi asigure, la nevoie, realizarea dreptului pe cale silită;

(iv) Principiul „*penalul ține în loc civilul*” nu este aplicabil cazurilor în care un terț creditor, fără nicio legătură cu procesul penal, dar care are un titlu executoriu, îl pune în executare silită;

(v) În situația în care creditorul urmăritor are (și) o ipotecă asupra bunului ce face obiectul urmăririi, pentru care formalitățile de publicitate au fost făcute anterior înscrierii sechestrului în cartea funciară, suspendarea executării este și lipsită de interes, vând în vedere că ipoteca îi conferă creditorului prioritate chiar în ipoteza în care procesul penal s-ar finaliza cu o soluție de condamnare, iar măsurile asigurătorii ar fi menținute în vederea realizării scopului pentru care au fost înființate. Altfel spus, în situația sechestrului penal, ne aflăm în prezența unei creanțe eventuale, incerte, care se va plăti în ordinea de preferință determinată de dispozițiile art. 865 și art. 867 din Codul de procedură civilă (art. 563 și art. 564 din Codul de procedură civilă de la 1865) ori, după caz, de dispozițiile art. 258 și art. 259 din Codul de procedură fiscală.

(vi) Instituirea de măsuri asigurătorii în procesul penal nu naște în patrimoniul statului (în calitate de potențial creditor) un drept de preferință față de alți creditori, decât în condițiile și limitele impuse de legislația în vigoare, așa cum prevede în mod expres art. 2328 din Codul civil – potrivit căruia preferința acordată statului și unităților administrativ teritoriale pentru creanțele lor se reglementează prin legi speciale, însă o asemenea preferință nu poate afecta drepturile anterior dobândite de către terți - și art. 153 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

potrivit căruia preferința acordată statului și unităților administrativ – teritoriale pentru creanțele lor nu va fi opozabilă terților înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrul de publicitate; o asemenea preferință va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferința a fost făcută publică;

(vii) Pentru a se proceda la executarea silită a bunului ce face obiectul sechestrului, creditorul (chirografar sau ipotecar) nu trebuie să parcurgă procedura contestației împotriva măsurii asigurătorii prev. de art. 250 din Codul de procedură penală (art. 168 din Codul de procedură penală de la 1968), întrucât executarea silită nu este condiționată de ridicarea sechestrului. În urma vânzării silite a imobilului ipotecat, se va proceda la îndeostularea cu prioritate a creditorului, urmând ca restul de preț obținut, în măsura în care va exista să fie indisponibilizat pentru acoperirea creanțelor derivate din cauza penală. Sunt pe deplin aplicabile dispozițiile art. 857 alin. (3) din Codul de procedură civilă care prevăd că, de la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut în urma vânzării;

(viii) Principiul „*penalul ține în loc civilul*” nu poate influența concursul între cele două instituții juridice, întrucât nu există un conflict între acțiunea penală în care a fost dispus sechestrul și executarea silită demarată de creditor pentru recuperarea unei creanțe certe lichide și exigibile, astfel încât să fie aplicabile dispozițiile art. 28 din Codul de procedură penală;

(ix) Fapta de executare silită a bunurilor legale sechestrate în procesul penal nu constituie infracțiunea de sustragere de sub sechestr, întrucât nu pot fi considerate ca întrunite elementele constitutive ale acestei infracțiuni în ipoteza în care se pune în executare un titlu executoriu vizând un imobil aflat sub puterea unui sechestr asigurător penal, având în vedere că, sub aspectul laturii subiective, nu poate fi vorba despre intenția de a scoate nelegal bunul de sub incidența măsurii asigurătorii, ci creditorul nu face altceva decât să își exercite, în această calitate, un drept legal recunoscut, în timp ce executorul judecătoresc își îndeplinește sarcinile ce îi revin, potrivit legii.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

În ipoteza în care bunul este vândut în procedura executării silite, sechestrul penal se va strămuta asupra sumei de bani obținute din vânzare, care rămâne după îndeostularea creditorilor privilegiați.

V. Analiza condițiilor de admisibilitate a sesizării

În privința obiectului și condițiilor sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

1. Existența unei cauze aflate în curs de judecată;
2. Instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultima instanță;
3. Soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
4. Problema de drept să fie reală, să suscite interpretări diferite sau contradictorii ale unui text de lege, respectiv să prezinte un grad de dificultate suficient de mare.

În jurisprudența anterioară a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a reținut că, deși, textul de lege (art. 519 din Codul de procedură civilă) nu conține o definiție a acestei noțiuni, totuși, pentru a fi vorba despre o veritabilă problemă de drept, trebuie ca norma juridică disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară, iar chestiunea de drept supusă dezbaterii să fie una serioasă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text de lege este incomplet, fie că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar fi în vigoare, ceea ce evidențiază potențialitatea dispozițiilor legale care formează obiect al sesizării de a antrena o interpretare duală sau contradictorie¹.

De aceea, Înalta Curte de Casație și Justiție a accentuat necesitatea existenței unui prag de dificultate suficient de mare, de natură a reclama intervenția sa în scopul

¹ Par. 46 – 48 din decizia nr. 22/20.05.2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 773 din 24 septembrie 2019;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice, rațiunea unei asemenea abordări fiind dată de faptul că procedura instituită de art. 519 și urm. din Codul de procedură civilă a fost gândită și reglementată în scopul prevenirii unei jurisprudențe neunitare atunci când există premisele interpretărilor diferite, în vederea asigurării coeziunii și previzibilității actului de justiție².

5. Chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În ceea ce privește cerința noutății chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, în lipsa unei definiții legale a acestei cerințe și a unor criterii de determinare, în art. 519 din Codul de procedură civilă, în jurisprudența anterioară a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a stabilit în termeni clari și neechivoci că cerința noutății este implicită atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou intrate în vigoare, când instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial ori dacă se impun anumite clarificări, într-un context legislativ nou sau modificat față de unul anterior, de natură să impună reevaluarea sau reinterpretarea normei de drept analizate. În egală măsură, noutatea chestiunii de drept, în sensul disp. art. 519 din Codul de procedură civilă, poate constitui și atributul unei reglementări mai vechi, dar asupra căreia instanțele de judecată sunt chemate să se pronunțe în prezent, atunci când aplicarea frecventă a normei juridice a devenit actuală ulterior³.

Sub acest aspect, s-a precizat și că existența unei bogate jurisprudențe a instanțelor și orientarea unanimă a acestora spre o anumită interpretare a normelor de drept supuse analizei fac, ca pe de o parte, chestiunile de drept supuse dezbaterii să își piardă caracterul de noutate în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă și, pe de altă parte, ca problemele de drept să nu mai prezinte o dificultate suficient de

---

² Par. 68 și 69 ale deciziei nr. 20 din 20 mai 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 651 din 6 august 2019 și jurisprudența loc. cit.;

³ Par. 49 și 50 ale deciziei nr. 20 din 20 mai 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precit.;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme prin pronunțarea unei hotărâri prealabile. În consecință, atunci când, prin utilizarea mecanismului de interpretare a legilor se poate realiza cu ușurință interpretarea normelor de drept ce fac obiectul sesizării analizate, Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat că scopul procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile – acela de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept - nu este atins⁴.

Distinct de condiția noutății chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, art. 519 din Codul de procedură civilă instituie condiția cumulativă a nepronunțării anterioare a instanței supreme asupra respectivei chestiuni de drept și a inexistenței unui recurs în interesul legii în curs de soluționare cu privire la aceasta.

Atunci când sesizarea formulată în cadrul mecanismului hotărârii prealabile a adus în atenția sa o problemă identică sau cu un grad ridicat de similaritate ori rezolvate anterior, cu valoare de principiu, printr-o decizie anterioară de unificare ce beneficiază de caracter obligatoriu, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a considerat că aceasta nu întrunește condițiile de admisibilitate referitoare la noutate și la inexistența unei statuări anterioare a instanței supreme asupra problemei de drept, care puteau fi transpuse fără nicio dificultate prin aplicarea argumentului de interpretare logică al analogiei⁵ ori atunci când argumentele avute în vedere la pronunțarea unor decizii de unificare s-au consolidat în contextul unor acte normative ulterior adoptate⁶.

*

Examinând aceste condiții de admisibilitate în prezenta cauză, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât: sesizarea a fost formulată de o instanță investită cu soluționarea cauzei în apel, iar hotărârea pe care aceasta ar urma să o pronunțe este definitivă (în temeiul dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 85/2014); de lămurirea chestiunii de drept depinde soluționarea pe fond a apelului, criticile din

⁴ Par. 44 din decizia nr. 18 din 6 mai 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 468 din 10 iunie 2019;

⁵ Par. 56 – 59 ale deciziei nr. 15 din 8 aprilie 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 419 din 29 mai 2019; decizia nr. 82 din 20 noiembrie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 172 din 23 februarie 2018;

⁶ Decizia nr. 20 din 20 mai 2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precit.;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

calea de atac vizând soluția judecătorului sindic de respingere a contestațiilor formulate de un creditor al debitorului aflat în procedura falimentului împotriva măsurilor dispuse de lichidatorul judiciar, de suspendare a valorificării unor active ale debitoarei, inclusiv un imobil asupra căruia, anterior deschiderii procedurii de insolvență, fusese instituit, de către procuror, măsura asigurătorie, în vederea recuperării prejudiciului cauzat părții civile A.N.A.F., confiscării speciale și a recuperării cheltuielilor judiciare, sechestrul menținut prin hotărârea pronunțată de instanța penală care s-a pronunțat în primă instanță.

În schimb, condițiile privind noutatea, dificultatea problemei de drept, precum și aceea ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra acesteia nu sunt îndeplinite în cauză.

În prezenta sesizare, soluțiile de principiu la care a ajuns Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia în interesul legii nr. 2/2018 sunt aplicabile *mutatis mutandis*, chiar dacă sesizarea este formulată într-o procedură de valorificare a bunurilor debitoarei aflate în faliment.

Având în vedere definiția legală dată prin art. 5 pct. 44 din Legea nr. 85/2014 procedurii colective, ca fiind o procedură în care creditorii participă împreună la urmărirea și recuperarea creanțelor lor, în modalitățile prevăzute de lege, precum și prin art. 5 pct. 45 din același act normativ care statuează că procedura falimentului este procedura de insolvență, consensuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia, pentru acoperirea pasivului, urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat, se desprinde concluzia că procedura falimentului întrunește toate caracteristicile unei proceduri de executare silită, de vreme ce, prin intermediul ei se urmărește stingerea pasivului debitorului prin lichidarea bunurilor din avea sa⁷.

Deși în cauza în care a fost formulată sesizarea, debitorul nu se află în reorganizare, ci în faliment, se cuvine a se preciza, la nivel teoretic, și că, atunci când bunurile din averea debitoarei sunt lichidate în executarea unui plan de reorganizare, pentru satisfacerea creanțelor, potrivit art. 133 alin. (4) lit. E și F din Legea nr. 85/2014, față de prevederile art. 137 – 140 din același act normativ care prevăd obligativitatea

⁷ În acest sens, Simona – Maria Miloș, Andreea Deli – Diaconescu în „**Tratat practic de insolvență**”, coord. Radu Bofan, Editura Hamangiu, București, 2014, p. 90;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

votării și acceptării planului în adunarea creditorilor, precum și confirmarea acestuia de către judecătorul sindic, rezultă că, și în această ipoteză, înstrăinarea bunurilor nu este voluntară, ci supusă controlului creditorilor, prin adunarea acestora, al judecătorului sindic și celui exercitat de instanțele judecătorești în căile de atac.

Scopul procedurii de reorganizare, anume redresarea debitorului este mediat prin îndeplinirea măsurilor din planul de reorganizare.

În consecință, atât în situația în care valorificarea bunurilor din averea debitoarei se realizează în executarea unui plan de reorganizare confirmat de judecătorul sindic, cât și atunci când lichidarea se realizează în procedura falimentului, înstrăinarea bunurilor se circumscrie unor proceduri execuționale, colective, concursuale și egalitare, destinată acoperirii datoriilor debitorului, fie în cadrul reorganizării, fie prin faliment.

Pe de altă parte, potrivit art. 342 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, *„Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura în care nu contravin, cu cele ale Codului de procedură civilă și ale Codului Civil.”*

Textul consacră vocația Codului de procedură civilă și a Codului Civil, de a constitui dreptul comun aplicabil procedurilor reglementate de Legea nr. 85/2014, ca lege specială, în măsura în care acest din urmă act normativ nu conține soluții derogatorii, precum și atunci când nu se identifică vreo incompatibilitate între aplicarea dreptului comun în materie civilă și procesual civilă, pe de o parte și a legii speciale, pe de altă parte.

Totodată, în jurisprudența Curții Constituționale⁸ și jurisprudența anterioară de unificare⁹ s-a stabilit vocația Codului de procedură civilă, de a constitui izvor de drept procesual penal, în măsura în care anumite aspecte ridicate în procesul penal, nu beneficiază de o reglementare la nivelul Codului de procedură penală și aplicarea normelor civile nu ridică probleme principiale.

Din această perspectivă, se observă că regula consfințită prin art. 91 alin. (1) teza I din Legea nr. 85/2014 care consacră regimul bunurilor dobândite prin cumpărarea în cadrul procedurii de insolvență, în sensul că acestea se transmit libere de orice sarcini este identică celei conținute în art. 857 alin. (3) din Codul de procedură

⁸ Decizia nr. 20 din 19 ianuarie 2016, precit.;

⁹ Decizia în interesul legii nr. 2 din 19 februarie 2018, par. 61, precit.;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

civilă care, în cadrul efectelor adjudecării, stipulează că, de la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut.

Singura derogare pe care art. 91 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 o consacră este cea din teza a II-a a acestui articol și privește măsurile asigurătorii dispuse în procesul penal în vederea confiscării speciale și/sau confiscării extinse, caz în care nu se instituie o excepție de la posibilitatea înstrăinării unor astfel de bunuri în procedura de insolvență. Excepția privește doar faptul că bunurile vor fi dobândite împreună cu sarcina de care sunt grevate, neoperând, în această din urmă ipoteză, desființarea sarcinii.

Sub toate celelalte aspecte asupra cărora Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în precedent prin decizia în interesul legii nr. 2/2018, respectiv cele privitoare la conținutul noțiunii de indisponibilizare, efectul de opozabilitate al notării ipotecare și neafectarea, prin aceasta, a valabilității și ordinii de prioritate a garanțiilor și sarcinilor anterior instituite și înscrise în cartea funciară asupra aceluiași bun, prioritatea creditorilor ipotecari la distribuirea prețului obținut din valorificarea bunurilor grevate de ipotecă, față de ceilalți creditori, chirografari, inclusiv statul, ale căror creanțe sunt doar eventuale, lipsa efectului suspensiv de executare silită a măsurilor asigurătorii dispuse în procesul penal, față de executarea silită începută de un creditor ipotecar și a faptului că, în acest caz, nu intervine nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii, lipsa de incidență într-o atare ipoteză a principiului „*penalul ține în loc civilul*”, precum și analiza efectuată, în precedent, din perspectiva intereselor juridice aflate în discuție, Legea nr. 85/2014 nu conține vreo soluție normativă distinctă, aptă să conducă la statuări contrare celor date de instanța de unificare în considerarea legii generale civile și procesual civile.

În consecință, atât soluția, cât și considerentele dezvoltate prin precedentă decizie în interesul legii își mențin valabilitatea, putând fi aplicate fără vreo dificultate de interpretare și în ceea ce privește valorificarea bunurilor unui debitor în procedura de insolvență, îndeosebi atunci când această valorificare se realizează în faza falimentului.

Această concluzie este confirmată cu valoare de argument *a fortiori* de prevederile art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014 care vizează situația creanței unei

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

părți vătămate din procesul penal, ce se va înscrie în tabelul de creanțe sub condiție suspensivă, putând fi realizată în situația în care acțiunea civilă în procesul penal se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, din fondurile obținute din vânzarea bunurilor și drepturilor din averea debitorului, conform ordinii de distribuire prev. de art. 159 sau art. 161, după caz, iar în situația în care procesul penal nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, aceste creanțe vor fi recuperate din averea persoanei juridice reorganizate ori din sumele obținute prin atragerea răspunderii patrimoniale în condițiile art. 169 și urm. de lege.

Așadar, dincolo de aspectul pur formal, al plasării normative a dispozițiilor legale deduse interpretării prin prezenta sesizare, în Legea nr. 85/2014, care astfel cum s-a demonstrat în precedent, nu derogă de la dispozițiile de drept comun analizate prin decizia în interesul legii nr. 2/2018 decât sub aspectul regimului juridic al dobândirii bunurilor afectate de măsuri asigurătorii în vederea confiscării speciale sau extinse, prevăzut de art. 91 alin. (1) teza a II-a, text care nu ridică vreo dificultate de interpretare, toate celelalte probleme de principiu sunt aplicabile *mutatis mutandis* în procedura specială.

Din aceste motive, apreciez că sesizarea nu îndeplinește condițiile de admisibilitate referitoare la condiția noutății, dificultății și aceleia ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat în precedent.

V. Pe fondul sesizării, apreciez că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154 – 158 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, raportat la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală de la 1968], existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare: (a) nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat, (b) nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014 și (c) nu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.

Întocmai problemelor de drept asupra căreia instanța supremă a statuat în precedent prin decizia în interesul legii nr. 2/2018, și prezenta sesizare presupune o abordare interdisciplinară, determinată, pe de o parte, de vocația Codului Civil și a Codului de procedură civilă, de a constitui dreptul comun aplicabil sub aspectele de drept civil *lato sensu* nereglementate expres și derogatoriu, atât prin Codul de procedură penală, cât și prin Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Fiind deja lămurit conținutul efectului de indisponibilizare la care se referă art. 249 alin. (2) de Codul de procedură penală [art. 163 alin. (1) din Codul de procedură penală de la 1968], ca nefiind echivalent inalienabilității și insesizabilității și, totodată, văzând și unicul efect al notării ipotecare, acela de a asigura opozabilitatea măsurii față de terți, iar nu de a conferi o ordine de preferință, ceea ce explică natura măsurii asigurătorii, ca fiind una de conservare, efectele măsurilor asigurătorii dispuse în procesul penal anterior deschiderii procedurii insolvenței vor fi analizate și din perspectiva Legii nr. 85/2014, cu precizarea că ne menținem argumentele pe fond susținute în motivarea punctului de vedere nr. 2539/C/4699/III-5/2017, 2931/C/5069/III-5/2017 transmis la data de 7 februarie 2018 în vederea soluționării dosarului nr. 2739/1/2017 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii în care s-a pronunțat decizia nr. 2/2018.

V.1. Atunci sechestrul asigurător a fost instituit în procesul penal pentru garantarea reparării pagubei produse prin infracțiune și/sau a cheltuielilor judiciare cuvenite părților care, potrivit art. 581 din Codul de procedură penală, se execută potrivit legii civile, dreptul asigurat este valorificat, după obținerea titlului executoriu, potrivit legii civile, astfel încât devin pe deplin aplicabile prevederile Codului de procedură civilă, ale Codului civil și ale altor legi speciale, pentru care și Legea nr. 85/2014.

Reglementând concursul dintre procedura insolvenței și alte proceduri judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului, art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 arată că, la data deschiderii procedurii, acestea se suspendă de drept.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Potrivit art. 75 alin. (2) lit. a) din lege, nu sunt supuse suspendării de drept, acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului.

Întrucât cele două proceduri (acțiunea civilă din procesul penal și procedura de insolvență) se derulează în paralel, art. 102 alin. (8) din Legea nr. 85/2014 a reglementat situația juridică, în procedura de insolvență, a creanței de despăgubire a părții vătămate din procesul penal, arătând că aceasta se înscrie sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile în procesul penal în favoarea părții vătămate, prin depunerea unei cereri de admitere a creanței. În cazul în care acțiunea civilă în procesul penal nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, fie ca urmare a reușitei planului de reorganizare, fie ca urmare a lichidării, eventualele creanțe rezultate din procesul penal vor fi acoperite din averea persoanei juridice reorganizate sau, dacă este cazul, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale a persoanelor ce au contribuit la aducerea persoanei juridice în stare de insolvență, potrivit prevederilor art. 169 și urm.

În acest caz, măsura asigurătorie instituită pentru conservarea drepturilor unui creditor chirografar, beneficiar al unei creanțe sub condiție suspensivă, calificată ca atare prin lege, nu împiedică valorificarea bunurilor asupra cărora poartă, în procedura de insolvență, în vederea realizării drepturilor celorlalți creditori al debitorului, participanții în procedură.

Așadar, potrivit regulii instituite prin art. 91 alin. (1) teza I din Legea nr. 85/2014, bunurile afectate de măsura asigurătorie penală vor fi dobândite liber de orice sarcini, deci inclusiv de sechestrul, întocmai ca în cazul executării silite¹⁰.

Măsura asigurătorie instituită în procesul penal neconstituind, potrivit legii, o cauză de preferință legală¹¹ la distribuirea de sume rezultate prin valorificarea bunurilor din averea debitorului, întrucât nu este indicată, ca atare, în dispozițiile

¹⁰ În acest sens, Alexandra – Mihaela Șinc, Andreea – Roxana Trandafir „**Insuportabila ușurătate a legăturii dintre insolvență și dreptul penal**”, Curierul Judiciar nr. 1/2017.

¹¹ În doctrină, s-a arătat că: „*Persoanele care au instituit asupra bunurilor din averea debitorului măsuri asigurătorii asupra bunurilor existente în patrimoniul debitorului lor, în vederea indisponibilizării sau conservării acestora pentru realizarea creanțelor lor la momentul terminării unui proces, nu au calitatea de creditor garantat (nici măcar în dreptul comun, cu atât mai puțin în procedura insolvenței (...)).*”

Specificul măsurilor asigurătorii este dat de caracterul temporar și limitat sub aspectul indisponibilizării bunului până la momentul obținerii hotărârii judecătorești, nefiind înzestrată cu vreo prerogativă aparte de legiuitor.” (Florin Moțiu, Dana Daniela Moțiu în „**Tratat practic de insolvență**”, coord. Radu Bufan, precit., p. 408);

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

art. 159 din Legea nr. 85/2014, art. 102 alin. (8) teza a II-a din aceeași lege reglementează soarta creanței părții civile din procesul penal care nu se finalizează până la închiderea procedurii de insolvență, arătând că aceasta va fi acoperită din averea persoanei juridice reorganizate sau din fondurile obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale.

Astfel, atunci când s-au efectuat distribuiri parțiale, iar creanța părții civile a fost înscrisă în tabelul consolidat definitiv de creanțe sub condiție suspensivă, sumele cuvenite vor fi păstrate într-un cont special de depozit, până când situația lor va fi lămurită, potrivit art. 166 din Legea nr. 85/2014.

Dacă procedura a fost închisă, ca urmare a reușitei planului de reorganizare, creanța părții civile se va realiza din averea persoanei juridice reorganizate.

Dacă procedura a fost închisă în condițiile art. 174 din lege, pentru lipsa de resurse, constatându-se că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea au fost insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și niciun creditor nu s-a oferit să avanseze sumele corespunzătoare, precum și în ipoteza prevăzută de art. 167, când bunurile din averea debitorului au fost lichidate, creanța va fi realizată, potrivit art. 102 alin. (8) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii patrimoniale a persoanelor care au contribuit la aducerea persoanei juridice în stare de insolvență, potrivit prevederilor art. 169 și urm. din lege. În acest scop, este necesar ca lichidatorul judiciar să promoveze acțiunea pentru atragerea răspunderii patrimoniale.

În schimb, atunci când procesul penal se finalizează definitiv anterior închiderii procedurii de insolvență, prin obligarea debitorului la plata despăgubirilor civile și a cheltuielilor judiciare către partea civilă, creanța părții civile având acest obiect devine pură și simplă, potrivit art. 1407 alin. (1) și (3) din Codul civil, iar creditorul chirografar, titular al acestei creanțe va participa la eventualele distribuiri de sume, în condițiile art. 161 din Legea nr. 85/2014.

Din întregul mecanism expus anterior nu rezultă că măsura asigurătorie instituită în procesul penal pentru garantarea reparării pagubei produse prin infracțiune și/sau plata cheltuielilor judiciare cuvenite părților ar suspenda

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

procedura de valorificare a bunurilor debitorului aflat în insolvență ori ar conduce la nulitatea acestei proceduri. Dreptul de creanță al părții civile poate fi realizat în modalitățile prevăzute de lege.

*

V.2. Atunci când măsurile asigurătorii asupra bunurilor debitorului au fost instituite, în procesul penal pentru asigurarea plății amenzii penale, a reparării pagubei produse proprietății publice, a confiscării speciale sau extinse și pentru recuperarea cheltuielilor judiciare avansate de stat, raporturile juridice ce vor fi create în baza hotărârii penale definitive au a obiect creanțe bugetare, a căror executare este, în principiu, guvernată de Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală și Ordonanța Guvernului nr. 14/2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată, modificată și completată¹².

Din perspectiva procedurii de insolvență, aflată în curs de desfășurare, creanța asigurată în procesul penal este o creanță incertă, până la pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare¹³.

Atunci când sechestrul asigurător a fost instituit în vederea confiscării speciale sau confiscării extinse, scopul măsurii nu este acela de a garanta plata unei creanțe, ci trecerea în patrimoniul statului a unor bunuri prevăzute de lege care sunt strict legate

---

¹² Astfel, amenda penală constituie venit la bugetul de stat, iar drepturile patrimoniale ce au ca obiect cheltuielile judiciare avansate de stat au același caracter (L.A. Postelnicu, C.C. Meceanu, Comentariu art. 559 și art. 578 din Codul de procedură penală în „*Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*”, coord. M. Udroi, Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București, 2017).

Executarea măsurii confiscării speciale sau extinse, în funcție de natura bunului, se realizează potrivit dispozițiilor privind creanțele bugetare [art. 574 lit. a) – c) din Codul de procedură penală, art. 213 alin. (8) și art. 348 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, art. 79 alin. (1) lit. a) – c) și alin. (2) din Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, republicată, modificată și completată], cu luarea în considerare și a atribuțiilor partajate conferite Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (A.N.A.B.I.), conform Legii nr. 318/2015.

Potrivit art. 3 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 14/2017, republicată, modificată și completată, prin confiscarea dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă, bunurile și valorile care fac obiectul acestei măsuri trec în proprietatea privată a statului.

¹³ În acest sens, Radu Rizoiu, «**I se spune „Buldozerul”. Despre concursul dintre sechestrul și ipotecă**», Revista Română de Drept Privat nr. 2/2016, p. 156 și autorii loc.cit., nota 171 subsol.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

de săvârșirea unei fapte prevăzută de legea penală ori a echivalentului valoric al acestora.

Interesul pus în discuție prin luarea unei asemenea măsuri este în mod cert unul public, determinat de natura măsurii de siguranță a cărei executare este prefigurată, aceea de sancțiune de drept penal și cauza acesteia – înlăturarea unei stări de pericol ce decurge din deținerea unor bunuri ce au legătură cu săvârșirea infracțiunii ori care au fost folosite la săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală.

Exceptând situațiile în care bunul ce urmează a fi confiscat a fost produs prin săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală ori deținerea sa este interzisă de lege, caz în care bunul este supus unui regim restrictiv de circulație și nu poate constitui obiect licit al unei executări silite, inclusiv în procedura de insolvență, în toate celelalte cazuri există și anumite interese private, fondate pe buna-credință, a căror ocrotire legiuitorul a luat-o în considerare atunci când a reglementat măsura de siguranță a confiscării, și în care a permis confiscarea prin echivalent, tocmai pentru a nu afecta drepturile aflate în alte patrimonii.

Justul echilibru între interesele aflate în discuție este realizat aprioric prin dispozițiile art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014, din a căror interpretare coroborată cu teza I-a a aceluiași articol, rezultă că interesul public avut în vedere la instituirea măsurii asigurătorii, în vederea confiscării speciale sau extinse este salvagardat, întrucât bunul asupra căruia poartă indisponibilizarea poate fi valorificat în procedura de insolvență, cu menținerea, însă, a măsurii asigurătorii, prin derogare de la regimul general prevăzut în teza I-a a acestui articol.

Prin urmare, considerentele de principiu și soluția din decizia în interesul legii nr. 2/2018, își mențin valabilitatea și în aceste ipoteze, dispozițiile art. 91 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 85/2014 nefiind de natură să conducă la reconsiderarea jurisprudenței de unificare anterioare.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

*

*

*

VI. În concluzie, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, solicit, în principal, respingerea sesizării, ca inadmisibilă și, în subsidiar, pe fond, pronunțarea unei hotărâri de unificare în sensul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154 – 158 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, raportat la dispozițiile art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală de la 1968], existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare (a) nu suspendă procedura de lichidare prevăzută de Legea nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat; (b) nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare conform dispozițiilor Legii nr. 85/2014; (c) nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de Legea nr. 85/2014.

PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL,

Laura OPREAN